

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaandenrijn.nl
Website: www.alphenaandenrijn.nl

Zaaknummer

Datum

6 september 2024

Contactpersoon
J. Bakker

Team Maatschappelijke Ontwikkeling

Onderwerp
Reactie internetconsultatie besluit Wet Verbetering
beschikbaarheid Jeugdzorg

Geachte heer Karremans,

Via deze brief reageer ik namens de gemeente Alphen aan den Rijn op het besluit Verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg, dat ter consultatie is voorgelegd. Om uitvoering te geven aan de Wet 'Verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen' heeft het ministerie het voornemen om vast te leggen welke jeugdhulp-zorgvormen minimaal regionaal moeten worden ingekocht. Op 27 augustus jl. heeft u de portefeuillehouders Jeugd van de regio Holland Rijnland medegedeeld wat de specifieke aanwijzingen voor de regio inhouden n.a.v. de toets op de robuustheid van de regio. U geeft aan dat de regio, waar gemeente Alphen aan den Rijn onder valt, voldoet aan de regio-indeling en er een goede basis ligt voor regionale samenwerking. U laat echter weten dat wij op dit moment niet voldoen aan de regionale inkoop van de zorgvormen zoals is opgenomen in het concept besluit.

Visie van de gemeente Alphen aan den Rijn

De gemeente Alphen aan den Rijn wil de huidige samenwerking met de gemeenten in de jeugdhulp regio Holland Rijnland behouden. Het verplicht regionaal inkopen van een aantal zorgvormen staat haaks op de visie van de gemeente Alphen aan den Rijn en de koers die wij reeds hebben ingezet. Ik ben van mening dat door voldoende ruimte te hebben om de jeugdhulp lokaal te organiseren, in nauwe samenwerking met ons lokaal team, we kwalitatief betere, beschikbare jeugdhulp kunnen bieden aan onze jeugdigen en gezinnen.

Zaaknummer
3334110

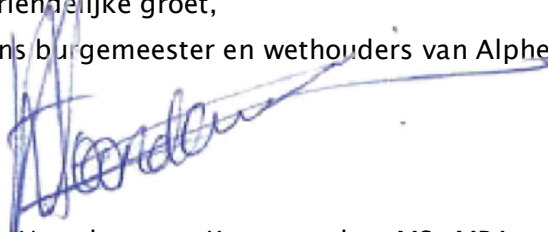
Datum
6 september 2024

Blad
2 van 6

Daarbij ben ik van mening dat het besluit niet in samenhang wordt genomen met een aantal ontwikkelingen uit de Hervormingsagenda (HvA) waar nog besluitvorming op moet plaatsvinden. Voor wat betreft de essentiële vormen van jeugdhulp, zoals crisishulp buiten kantoortijden, gesloten Jeugdhulp, JR/ JB en de zorg voor zeer specifieke GGZ-problematiek zoals die nu in de Landelijke transitie arrangementen zijn geregeld, zien wij geen belemmering om deze vormen van jeugdhulp (boven)regionaal of landelijk te organiseren. In de bijlage vindt u de uitgebreide reactie op het concept besluit.

Zoals ook ambtelijk is besproken, gaan wij graag met u in gesprek over de uitkomsten van uw brief en onze reactie. Hiervoor zal met uw contactpersoon contact worden opgenomen.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,

Anouk Noordermeer-Krommendam MSc MBA

Wethouder gemeente Alphen aan den Rijn

portefeuillehouder Groene Hart Economie (Greenport), Participatie (Werk & Inkomen), Jeugdzorg, Welzijn, Zorg (WMO), Inkoop- en Aanbestedingsbeleid, Cultuur, Erfgoed en Gemeentearchief

Bijlage Reactie op het besluit

1. Algemene reactie op het besluit:

Het voorgenomen besluit loopt voor op aantal keuzes die nog moeten worden gemaakt bij de uitvoering van de hervormingsagenda en toekomstscenario. Te denken valt aan de reikwijdte discussie, de regionale veiligheidsteams en de sterke lokale toegang. Bij dit laatste punt is nog niet besloten welke hulp lokaal wordt geboden en vragen wij ook de ruimte om hier zelf invulling aan te geven. Het besluit kenmerkt zich niet als inhoudelijk besluit maar als een instrument om deze inhoudelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Wij stellen voor om het besluit dat nu ter consultatie voorligt uit te stellen totdat de inhoudelijke keuzes zijn gemaakt, daarna dit besluit te heroverwegen en als sluitstuk opnieuw voor te stellen.

Het ontbreekt op dit moment aan voldoende onderbouwing waarom een verplichte regionale inkoop een oplossing biedt voor schaarste en volumetekort voor de zorgaanbieder. We zien in de praktijk dat (boven)regionaal ingekochte aanbieders problemen hebben met hun bedrijfsvoering, terwijl lokaal ingekochte aanbieders vraag en aanbod voldoende in balans kunnen houden. Die problemen in de bedrijfsvoering betreffen onder andere: onvoldoende zicht op eigen productie, gebrek aan inzicht in eigen kostprijs, onvermogen om efficiënt te koppelen aan en te communiceren met meerdere systemen van gemeenten.

De zorgvormen, en met name de (hoog)specialistische GGZ, zijn gericht op het kind en de kindproblematiek. Zowel de Alphense visie als de HvA gaat uit van een contextgerichte benadering en ondersteuning gericht op het systeem en netwerk. Zolang we op het kind gericht de jeugdhulp inkopen, komen we niet tot duurzame oplossingen waarin ouders en het netwerk voldoende in hun kracht worden gezet in het opvoeden van hun kind.

Lokale verantwoordelijkheid en sturing versus regionale inkoop

Wanneer we verplicht regionaal de jeugdhulp inkopen verschuiven onze sturingsmogelijkheden. De regio staat meer op afstand van jeugdhulpaanbieders dan de individuele gemeente, zeker ten opzichte van relatief kleine jeugdhulpaanbieders. Met uw voorstel wordt een lokale inkoop van deze zorgvormen uitgesloten, terwijl iedere individuele gemeente er verantwoordelijk voor is een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod beschikbaar te hebben (artikel 2.6 Jeugdwet). Daarbij zien we dat de verschillen tussen specifieke kenmerken van de gemeenten groot zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de financiële uitgangspositie van de gemeenten en de specifieke identiteit en karakter van een gemeente.

Enkele jeugdhulpaanbieders met een groot werkgebied (landelijk) zullen wellicht hinder ondervinden van de huidige situatie, maar veel meer jeugdhulpaanbieders zullen last ervaren van de voorgestelde situatie.

Ruimte voor lokaal duurzaam partnerschap

Door het behoud van de lokale beleidsvrijheid en hier uitvoering aan te geven via een lokale inkoop lukt het ons om met een select aantal aanbieders het duurzaam partnerschap voor langere termijn aan te gaan. Dit vraagt om ruimte voor lokale visie en de wijze van inkoop (open-house, korte contracten, financieringsafspraken). Dit wordt beperkt wanneer verplicht regionaal moet worden ingekocht. De regionale inkoop belemmert het lokaal duurzaam partnerschap met aanbieders op te bouwen. Daarbij gaat het voorstel voorbij aan de realiteit dat het vinden van common ground tussen de gemeenten vaak resulteert in compromissen die niet ten goede komen aan de verandering in het jeugdhulpstelsel. Dit resulteert in een zorglandschap dat slecht stuurbaar is en hoge kosten met zich brengt voor alle inspanningen die hiervoor moeten worden geleverd.

In de huidige lokale jeugdhulp worden nauwe samenwerkingsafspraken gemaakt met het jeugd- en gezinsteam, preventie en voorliggend veld. Regionale inkoop vraagt om (aanvullende) financierings- en samenwerkingsafspraken. Wij pleiten er voor om het lokaal maatwerk te kunnen behouden.

Beantwoording van specifieke vragen internetconsultatie

2. Voldoen de jeugdhulpvormen in het ontwerpbesluit aan deze criteria? Zo nee, welke jeugdhulpvorm(en) niet en waarom?

- Het ontbreekt aan voldoende onderbouwing om aan te nemen waarom een regionale verplichting nodig is om tot verbeterde beschikbaarheid van zorg te komen. Bijvoorbeeld t.a.v. de GGZ zijn grotere zorgaanbieders bovenregionaal of landelijk georiënteerd en niet regionaal. Anderzijds zijn er kleinere aanbieders die ook via lokale inkoop (bijvoorbeeld de inzet van een kind- en jeugdpsychiater in het lokaal team) tot voldoende omzet komen waarin kwaliteit en liquiditeit niet in het geding is.
- Waar sprake is van dusdanige schaarste aan jeugdhulpvragen (eetstoornisproblematiek e.d.) volstaat de landelijk ingekochte jeugdhulp met landelijk tarief.
- Verblijf strekt te ver in de regionalisering, terwijl de vraag juist naar lokale, kleinschalige huisvesting tendeert. Door de regionalisering bestaat juist de kans dat er sprake is van schaarste omdat meerdere gemeenten (binnen en buiten de regio, want de aanbieder is niet alleen aan de betreffende regio gebonden) beroep doen op hetzelfde verblijf en er een

beperkt aanbod is. Het 'dwingt' aanbieders niet om meer bedden beschikbaar te stellen alleen beschikbaar te houden voor die regio. Die mismatch wordt versterkt bij regionaal opererende aanbieders, die bovendien van alle aanbieders het meeste moeite hebben met vraag gestuurd, in plaats van aanbod gestuurd te werken.

- Er is veel voor te zeggen dat pleegzorg, gezinshuizen en logeren lokaal georiënteerd zijn. Ook in het kader van kleinschalige woonvoorzieningen, zijn in het land verschillende successen waar te nemen waar een lokale inkoop wordt gerealiseerd. Risico op regionalisering is dat een kind niet de eigen gemeente kan worden opgenomen.

3. Ontbreken er jeugdhulpvormen in het ontwerpbesluit? Zo ja, welke?

- Er ontbreken geen andere jeugdhulpvormen.

4. Zijn de jeugdhulpvormen in het ontwerpbesluit duidelijk genoeg afgebakend ten opzichte van jeugdhulpvormen die lokaal kunnen worden ingekocht?

De afbakening is niet in alle gevallen duidelijk. Er is meer uitleg nodig over wat wordt verstaan onder multidisciplinair. Het risico is dat dit een product is waar heel veel zorgvormen onder kunnen vallen.

5. Voldoet het gehele aanbod van gespecialiseerde ggz aan de criteria uit het wetsvoorstel?

Dat is op basis van de beschikbare informatie niet zo vast te stellen. Ook ontbreekt onderliggend onderzoek op schaarste van aanbod en vraag, hoe dit zich verhoudt met de kwaliteit en bedrijfsvoering van aanbieders. Er zijn lokaal georiënteerde GGZ-aanbieders die het aanbod en vraag op lokaal niveau in balans weten te houden en er zijn grote aanbieders (boven)regionaal georganiseerd die te kampen hebben met liquiditeitsproblemen. Oftewel deze vraag is niet zo te beantwoorden, daarmee wordt ook de onderbouwing van het verplicht regionaal moeten inkopen ten behoeve van beschikbaarheid gemist.

6. Is het mogelijk, op basis van de criteria van het wetsvoorstel, bepaalde kenmerken te onderscheiden van de zorgvraag en/of het zorgaanbod om te kunnen bepalen of het lokaal zou moeten worden ingekocht?

Wanneer sprake is van een multidisciplinair vraagstuk is er vaak sprake van intergenerationele problematiek en is er verbinding nodig met de aanpalende domeinen. Vanuit ons lokaal team willen we met een integrale blik hier op in kunnen zetten en hieruit voortvloeiend de verbinding leggen met de aanpalende domeinen met een contextgerichte benadering. Dit vraagt om een integraal lokaal aanbod.

7. Zou het voor de duidelijkheid en bruikbaarheid in de praktijk helpen om bij de gespecialiseerde ggz kenmerken te noemen van de aanbieders van deze vorm van jeugdhulp en/of de wijze van behandeling die in het kader van deze jeugdhulpvorm plaatsvindt? Zo ja, waarom en welke eisen kunnen dat zijn? Zo nee, waarom niet?

Deze vraag suggereert een aanbodgerichte inkoop. Wij zijn van mening dat de aanbieder moet kunnen aantonen op welke wijze aan de vraag kan worden voldaan en de hulp kan worden geleverd die passend is bij de GGZ-problematiek waarbij sprake is van een contextgerichte aanpak. Daarbij zullen zij aan de benodigde kwaliteitseisen voor het verlenen van de hulpverlening moeten voldoen.